

Guidning i kronohäktet på Långholmen

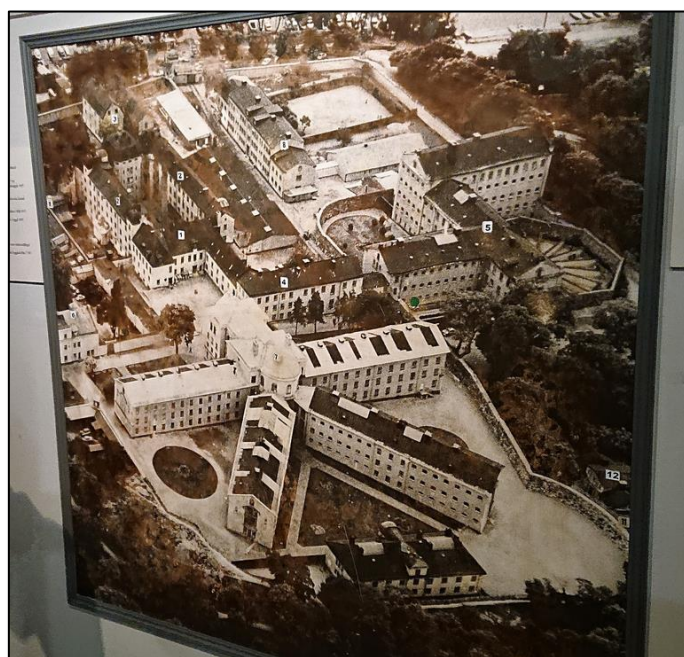
2021-08-25

Text och foto: T. Ahlsén

Vilken fantastisk visning vi 10 deltagare fick av guiden Ola Nyman. Han berättade om fängelsets historia, bestraffningsmetoder, bestraffningshjälpmedel, kända brottslingar, fängelserutiner och mycket annat på ett mycket humoristiskt sätt. Efter visningen intog vi en härlig lunch på Långholmens Wårdshus.

Guiden Ola Nyman i berättartagen

Gamla Centralfängelset klart 1880 (sett från norr)

Dagordning

för

Straffångar å Långholmen.

För Cellafdelningen:

Sökendagar: kl. 5.30 f. m. uppstigning och klädsel samt cellens städning. Frukost.

- › 6.40 › morgonbön, hvarefter arbetet börjar.
- › 7.— › motion & fänggård. Den mörka årstiden sedan dager inträdt.
- › 11.— › middagsmåltid och hvila.
- › 12.30 e. m. arbetets fortsättning.
- › 5.— › aftonmåltid.
- › 5.20 › arbetets fortsättning.
- › 6.30 › arbetets afslutande.
- › 7.40 › aftonbön och därefter stängning.

Sön- och helgdagar: kl. 6.— f. m. uppstigning och klädsel samt cellens städning. Frukost.

- › 7.— › motion & fänggård. Den mörka årstiden sedan dager inträdt.
- › 10.— › gudstjänst.
- › 12.— midd. middagsmåltid.
- › 5.— e. m. aftonmåltid.
- › 7.45 › stängning.

Skolundervisning meddelas:

Sökendagar kl 9—11 f. m. samt

Tisdagar, Torsdagar och Lördagar: kl. 11.30 f. m.—1.30 e. m.

Rengöring af sängkläder:

Tisdagar: under gårdgången.

Anmärkning: Signalering med signalklocka sker från Centralhallen.

Sökendagar: kl. 6.40 f. m. samt 7.40 e. m.

Sön- och helgdagar: 7.45 e. m.

Desutom gifves signal med hvisselpipa af vederbörande underofficer.

Sökendagar: kl. 12.30, 5.20 och 6.30 e. m.

Sön- och helgdagar: kl. 10 f. m.

Långholmen i februari 1907.

A. WOLLIN.

De solfjädersplacerade rastgårdarna

Dags för lunch

God lunch i trevlig miljö. En deltagare hade redan avvikit när bilderna togs.

Rymning på gång?

Sid 7 och 8 visar ordningsregler som gällde på fängelset omkring år 1865.

Sid 9 visar en lista över ersättningsbelopp för diverse trevliga göromål.

Straffångar

- 1:o) Fånge är skyldig sina förmän aktning och ovilkorlig lydnad samt har att noggrant ställa sig till efterrättelse de ordningsföreskrifter som honom skriftligen eller muntligen meddelas.
- 2:o) Med förmän förstås här fängelsets tjänstemän och bevakningspersonal.
- 3:o) Vid Gudstjenst och skolundervisning skall fånge vara uppmärksam och söka tillägna sig den uppbyggelse och undervisning som dervid meddelas, väl vetande att fördelen deraf är honom beredd till hans egen förädling och framtida väl.
- 4:o) I sitt arbete skall fånge vara flitig och läraktig, alltid ihågkommande att han är dömd till arbete, samt att den flitskilling som lemnas honom icke är någon hans rättighet, utan en uppmuntran för flit och välförhållande.
- 5:o) Vid besök af fängelsets tjänstemän och bevakning eger fånge tillfälle till samtal och förfrågningar äfvensom framställningar och besvär, hvilka senare i vederbörlig ordning bringas till Direktörens kännedom.
- 6:o) Fånge skall förhålla sig tyst och stilla samt med foglighet och aktning framställa sina angelägenheter.
- 7:o) Fånge skall väl vårda ej mindre de arbetsmaterialier, som lemnas honom till förarbetning och de verktyg, med hvilka arbetet utföres, än äfven sina till bruk emottagne persedlar samt till honom utlemnade böcker, i hvilka det vare honom strängeligen förbjudet att skriva eller rita.
- 8:o) Fånge skall hålla sin cell ren och väl städad samt å anvist plats förvara der befintliga effekter.
- 9:o) Vid gifven signal på morgonen skall fånge genast uppstiga och påkläda sig det nödvändigaste, derefter tömma och väl rengöra sitt nattkärl, tvätta ansigte och händer, kammas sitt hår, bringa bädden i behörigt skick, aftorka damm i cellen samt slutligen kläda sig fullständigt.
- 10:o) Vid signal till morgon- och aftonbön, vid signal till arbete, då tjänsteman eller högre inspektions-berättigad person inträder i cellkorridor, der fånge för tillfället vistas, och på kommando-ordet: "gif akt" skall fånge genast intaga plats i dörren till sin cell, vänd utåt och der qvarstanna till dess bönen är förrättad, upprop till arbete skett, den besökande aflägsnat sig eller det kommenderats: "lediga".
- 11:o) Om i nattcell förvarad fånge ej kan undvara annans hjälp vare sig i ett eller annat afseende, eger han väcka uppmärksamheten åt sig genom att uppropa cellens nummer. Gör fånge sådant onödigtvis, ådrager han sig bestraffning.
- 12:o) Då fångar föras till eller från kyrkan, arbetsrum eller eljest flera tillsammans, äfvensom vid motion å fängelsegård, skola de alltid gå en och en efter hvarandra med 6 å 8 stegs mellanrum, och få då icke meddela sig med hvarandra.
- 13:o) Fånge eger till kostförbättring uttaga medgifna s. k. premievaror till högst två tredjedelar af den förtjenst han under veckan erhållit, dock icke till högre belopp än 1 krona, men må icke sjelf tillreda dessa premievaror utan njuta dem sådane de utlemnats.

Långholmen.

- 14:o) Arbetsförtjenst eller s. k. flitskilling må under strafftiden icke på annat sätt än här ofvan i 13:o är sagdt användas, utom undantagsvis efter dertill erhållet särskildt tillstånd af fängvårdsstyrelsen.
- 15:o) Fånge skall hafva kortklippt hår och må icke låta sitt skägg växa, sedan det vid fångens ankomst till fängelset blifvit afrakadt; dock må fånge under de två sista månaderna före frigifningen anlägga polisonger eller helskägg, men icke mustascher eller pipskägg ensamt.
- 16:o) Låter fånge komma sig till last handling eller försummelse, som, utan att vara i allmän lag belagd med straff, likväl är af beskaffenhet att vara i allmänna rättsmedvetandet eller i särskilda föreskrifter förbjuden, vare sådan fånge hemfallen under extra judiciel bestraffning.

Kongl. Fångvårds-Styrelsen har förordnat

den 1 Maj 1860:

att fånges hela besparade arbetsförtjenst anses förverkad, •

- a) om fånge genom domstols laga kraftvunna utslag blifvit förklarad saker till brott. begånget efter ankomsten till fängelset;
- b) om fånge rymmer eller uti rymningsbrott deltagar;
- c) om fånge begår annan förseelse som medförer inneslutning i cell under ett år eller derutöfver, äfven om denna extra judiciela bestraffning i anseende till den ådömda strafftidens slut ej kan fullständigt verkställas;

att arbetsförtjensten, som förverkas, tillfaller fängelsets besparingskassa; och

att hvad fånge förskingrar, skadar eller förstör, skall ersättas af fånges enskilda arbetsförtjenst eller, om sådan ej finnes, af hans öfriga vid fängelset befintliga tillgångar; börande, derest ej utrönas kan hvilken fånge förlusten orsakat, skadan ersättas genom användande af de fångars arbetsförtjenst under hvilkas sammanvaro skadan inträffat; samt

den 8 Juni 1874:

att fånge ålagd bestraffning med cell utan arbete skall under tiden för sådan bestraffning af sin innestående arbetsförtjenst ersätta portionskostnaden enligt fastställt pris; och

att inkomsten häraf tillfaller fängelsets besparingskassa.

Långholmen i Mars 1885.

Fredr. Berencreutz.

För halshuggning. 5 Daler

Särskilt för handens avhuggande. 2 Daler

Rådpråkande och halshuggande samt
parterande och steglande på tvenne eller
flera pålar 15 Daler

Halshuggande eller steglande på en eller flera pålar 10 Daler

Halshuggande och missdåldares brännande å båle. 10 Daler

Upphängande i galge. 8 Daler

Käk och hudstrykande. 3 Daler

Fördrivande utur stad eller härad. 2 Daler

Kripande med tång, var gång. 2 Daler

Brännande i pannan eller å rygg med stadens
eller häradens vapen för att visa att han var
en missdådare. 2 Daler

Fungans avskärande. 5 Daler

Öronens avskärande. 2 Daler

Dessutom ålåg bödeln eller bödelsknekten att prygla dårarna
i dårhuset, men taxan här för är ej nämnd.

För spöslitningen vid pålen anlätades i regel icke bödeln utan en
bödelsknekt från orten utförde det, eller en länsmannen eller lagman-
stunget utsåg härtill.